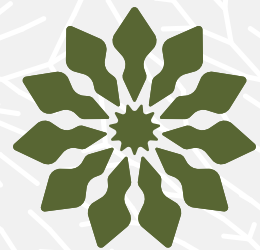

LUZKANDO

2024ko uztaila

**HAMAIKA HERRI
UDALERRI BAT**

**Iruraiz
Gauna**

UDALA | AYUNTAMIENTO

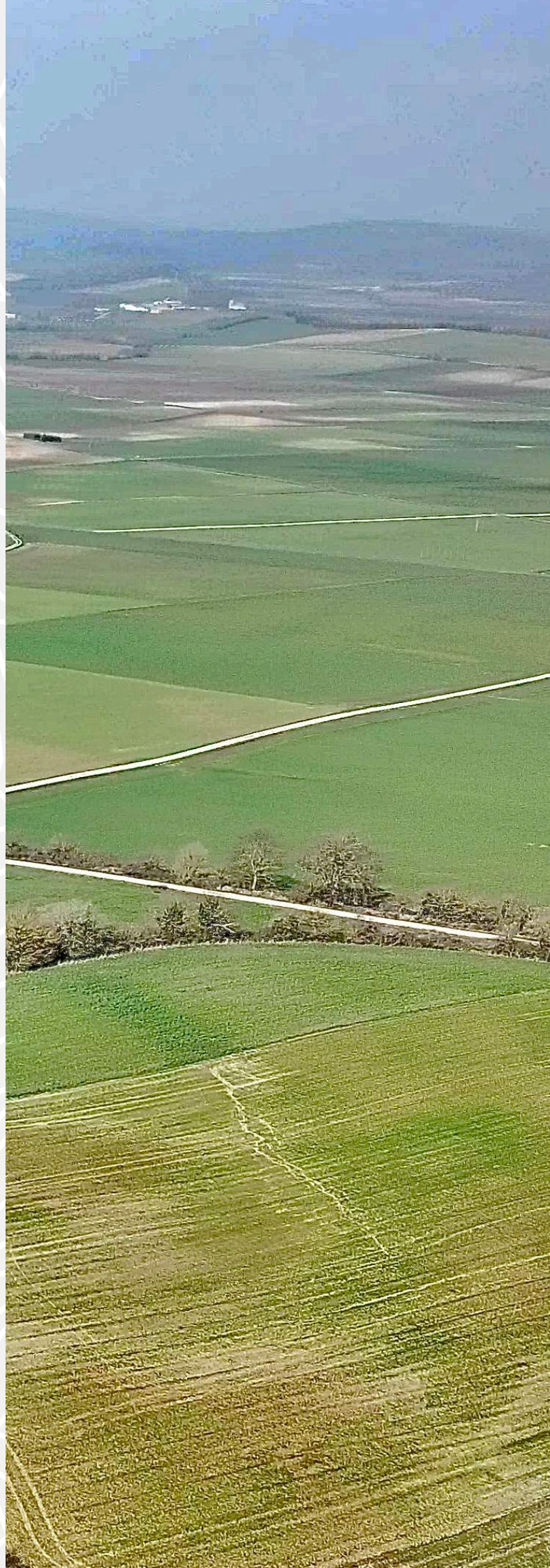
LUZKANDO N° 43

ARGITARATZAILEA ETA MAKETAZAILEA:
IRURAIZ-GAUNAKO UDALA

INPRIMATZAILEA:
EDITORIAL MIC

uztaila 2024

- Azilu kalea, 4 - 01193 AZILU
- 945300991
- 662938822
- airuraiz.erregistroa@ayto.araba.eus
- [@iruraizgauna_udala](https://www.instagram.com/iruraizgauna_udala)
- Iruraiz-gaunako Udala
- www.Iruraiz-gauna.eus

AURKIBIDEA

1	Editoriala	4
2	Hitzarmenak, Adierazpenak eta Alegazioak	5
3	Batzar Adminstratiboak	8
4	Eraikin Osagarriak Legeztatzea	10
5	Hondakinen Kudeaketa.	12
6	HAPO -Hiri Antolamendurako Plan Orokorren	14
7	Berdintasuna.	15
8	Bidaia soziala	16
9	Ekintzak	18
10	Euskara	20
11	Udal Jaia	21
12	Gizarte, kultura eta kirol elkartea	24

EDITORIAL

Luzkando aldizkari berrituaren ale berri bat dakarkizuegu.

Oraingo honetan, espazio hau gorde nahi dugu gure udalerriko administrazio-lanei egunez egun eusten dien engranajea osatzen duten pertsonen balioa emateko.

Gure langileek funtsezko rolak betetzen dituzte udal-administrazioaren benetako funtzionamendurako.

Beren eskuetatik pasatzen dira gure proposamenak egunero, zuen kontsultei erantzuten diete, informazioa ematen dute, udal-zerbitzuekin lotutako gaietan laguntzen dizuete, teknikariei ere laguntzen diete, finantza-kudeaketa eramaten dute (kontabilitatea, fakturazioa, ordainketak), erregistroen kudeaketa, korrespondentzia, hainbat saili administrazio-euskarria ematen diete lan-fluxua eta koordinazioa erraztuz.

Laburbilduz, administrazioko langileak udalaren bizkarrezurra dira, berebiziko garrantzia baitute zerbitzu publikoak emateko, herritarrei arreta emateko eta udal-baliabideak eraginkortasunez kudeatzeko.

Eskerrik asko Ariane, Marisol, Olga eta Jon zuen lanagatik.

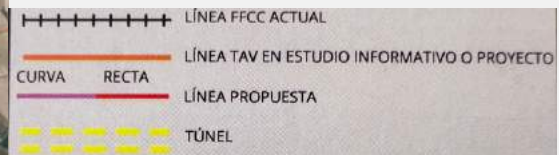

ERABAKIAK, MANIFESTUAK ETA ALEGAZIOAK

Azken hilabeteetan Udalean hartu ditugun akordioen laburpen bat bidaltzen dizuegu, baita udal manifestuak ere.

AHT alternatiba

Udaleko 7 zinegotziek eta Langarika, Gazeo, Ezkerekotxa, Arrieta eta Alaitza Batzarretako lehendakariak bat egin zuten "Trenbidearen, lurraldearen eta herriaren borondatearen aldeko Adierazpen Instituzionala" rekin, foro guztietan "Burgosen, Araban eta Nafarroan tren publiko eta sozial baterako trazatuen azterketa eta proposamena" izeneko alternatibaren proiektua defendatzeko eta babesteko, ministerioak AHTa garatzeko planteatutako proiektuaren irtenbidearen zati gisa. Proiektu hori baztertu eta herriaren borondatea errespetatzea eskatzen da.

Martxoak 8

Martxoaren 8ko manifestua onartu genuen, eta emakumeen belaundien historia berreskuratzea eta emakumeek eta borroka feministek udalerrietako bizitzari ekarri dioten balioa aitortzea adostu genuen. Halaber, emakumeen ahalduntzea sustatzeko mekanismoak ezartzen jarraitzea erabaki da.

Aldiriko zerbitzua martxan jartzea Araba erdialdean

Eusko Jaurlaritzari Miranda-Gasteiz-Altsasu korridorean aldiriko tren zerbitzu berri bat martxan jartzeko eta geraleku berriak aztertzeko eskatzen dion mozioa onartu dugu, adibidez, Ezkerekotxakoa.

Etxeko Laguntza Zerbitzua (ELZ)

Etxez etxeko Laguntza Zerbitzua (ELZ) aldatzeko jarraibideak indarrrik gabe uzteko eskatzen diogu Aldundiari, prebentzioz, mendekotasun-arriskua duten pertsonak zerbitzurik gabe ez uzteko.

Palestina

Palestinarekiko Erantzukizuna plataformak aurkeztutako mozioarekin bat egiten dugu eta berehalako su-etena eskatzen dugu Palestinan, Gazako Zerrendan laguntza humanitarioa sartzea eta ematea ziurtatzea, populazio zibilaren aurkako eraso guztiak salatzen ditugu eta Israelgo gobernuarekin harreman instituzional guztiak etetea eskatzen dugu, besteak beste.

Euskara Erabiltzeko Barne Plan Estrategikoa

Udalean Euskara Erabiltzeko Barne Plan Estrategikoa onartu da, Udaleko langileen euskararen erabileraren inguruan kokatzen eta Legeak ezarritako helburuak lortzeko jarraitu beharreko bidea ezartzen lagundu diguna.

LGBTIfobiaren aurkako manifestua

Udal honen ekimenez, LGBTIfobiaren aurkako manifestu bat onartu da, LGBTI kolektiboko pertsonetako gorroto- edo gorroto-jarrerak erabat gaitzesten dituena.

Alegazioak

Iruraiz-Gaunako Udalak 2021ean eta 2022an hainbat alegazio aurkeztu zizkion Azazetako parke eolikoari eta haren ebakuazio-lineari, eta azken hilabeteetan Ekonomiaren Garapen, Jasangarritasun eta Ingurumen Sailari hirigintza- eta ingurumen-alegazioak aurkeztu ditugu UBALZA eta LAMINORIAren proiektuak direla eta.

UBALZA eguzki-parkea

Martxoan, alegazioak aurkeztu ziren Alaitza inguruan aurreikusitako UBALZA eguzki-parkearen aurka, instalazioa hiriguneetatik gertu dagoelako, ondareak zuzenean eragiten duelako, "Eskandazabalgo kokalekuaren" ustezko arkeologia-eremua delako eta nekazaritza-erabilerarako balio estraterjiko handiko lurak babesteko eskatzen dugulako.

LAMINORIA parke eolikoa eta LAMINORIA eguzki-planta fotoboltaikoa

SEkainean alegazioak aurkeztu dira, eta Sailari eskatu zaio proiektuen aurkako ingurumen-inpaktuaren adierazpena egin dezala, eta onar dezatela Laminoriako zentral eolikoa Azazetakoa alde batera utzita izapidetzen saiatzen ari direla, bakoitzak 8 eolikoekin, 16 aerosorgailuko zentral bati dagozkion araudi zorrotzeneri aurre egitea saihesteko. Argi dago Laminoriako proiektua Azazetakoaren jarraipena dela, biek partekatzen baitute ebakuazio-azpiegitura.

Alegazioak aurkeztu dira eragin hidrológicoagatik, zaratagatik, erradiazio elektromagnetikoagatik, paisaiagatik, lurzoruarekiko eraginagatik, sute-arriskuagatik, antzeko beste azpiegitura batzuekiko ondorio sinergiko eta metakorregatik, eskualdeko zonen arabera eragin desberdinagatik. Izan ere, azpiegitura horiek 300.000 pertsona ingururi eman nahi diete zerbitzua, gure biztanleria 500 ingurukoa denean.

Bide batez, jakinarazi nahi dizuegu gure atzetik dabiltzala:

- Kyoto parke eolikoko ebakuazio-azpiegitura, Zaragozatic Gasteizeraino datorrena, Langarika eta Gazeo artean igarotzen da, Ezkerkotxa iparraldetik joateko, eta, ondoren, Arrieta hegoaldeetik.
- Ezkerkotxa eta Arrieta herrien hegoaldean dagoen Kluster Eolikoaren parke eolikoa, Dulantziraino iristen dena, 6 aerosorgailurekin.

Administrazio Batzarrak

Administrazio Batzarrekin egin zen lehen bileran, galdetegi bat banatu zitzairen, horien beharren, zailtasunen eta helburuen diagnostikoa egiteko, eta horren ondorioak partekatu nahi dizkizuegu.

Administrazioa

Batzarrek zailtasunak dituzte administrazio-lanak egiteko, batez ere kudeaketa elektronikoari dagokionez, baina Udalak lagundu egiten du horretan, eta gogobetetzea orokorra da.

Hirigintza

Hirigintzari buruzko Batzarren kexak honako hauekin lotuta daude: sarbideak, espaloiak, izapidetu gabeko obrak, SAUREi buruzko zalantzak, HAPO eta obra-lizentzien jakinarazpena.

Azpiegitura Orokorra

Azpiegitararik ez dagoenez, bilera ludiko-kirol-sozial-kulturalen zentro bat Trokonizen, aparkaleku bat Gazeon, biltegi bat Langarikan eta frontoiaren estalkia Erentxunen.

Ia ez dago birgaitzeko eraikinik. Eta, oro har, Batzar guztiak prest daude beren espazioak udal-jardueretarako lagatzeko.

Errepideei dagokienez, kontzeju guztietan kexak daude errepideen egoerari buruz, baita kamioien trafikoari buruz ere.

Landa-bideek ere arreta behar dute.

Ingurumena

Zaborra dela eta kexatu egiten dira bilketaren maiztasunagatik eta edukiontzien garbitasun eta egoera faltagatik.

Ur-hornidura ez da berez arazo bat, baina bai saneamenduen gaia. Interes berezia dago ibaien "egoera txarraz".

Sastrakak kentzea da Batzar guztiek bat egiten duten beste gai bat: aurreko urtean egindako lanarekin pozik ez egotea.

Batzarrek uste dute inausketa beharrezkoa dela bai publikoa zein pribatua.

Energia berriztagarriei dagokienez, informazioa falta da.

Ondarea

Ondarearen kontserbazioa eta babesa ez da nahikoa. Gure ondareari buruzko informazioa hobetu beharko litzateke. Oro har, ondare-ondasunak erregistratuta daude.

Elizetako gastuen fakturak, gehienetan, Batzarrek beraiek ordaintzen dituzte. Boluntarioen kontura ere garbitzen dira.

Gizarte Ongizatea

Adinekoentzako jarduera gehiago eskatzen dira.
Etxebizitza sozialari dagokionez, sentsibilitatea sinesgarria da.

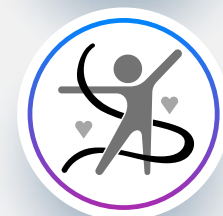

Kultura eta Kirola

Jarduera nahikoak daude.

Berdintasuna

Batzar guztiek berdintasun-azterlan batean parte hartuko lukete,
beharrezkotzat jotz gero.

Euskara

Erabilera garrantzitsutzat jotzen da, nahiz eta ez dagoen gaitasunik
Euskara Batzordeen lana bere osotasunean garatzeko.

Aurrekontuak

Aurrekontuetan sartu nahiko lituzketen proiektuak: kontsulta psikologikoa Alaitzan,
zerbitzuak lurperatzea Langarikan, gizarte-zentro berria Trokonizen, kirol-
ekipamenduak Arrietan.

Laguntzak eta dirulaguntzak

Funtsen banaketa zuzena da; edonola ere, ez da nahikoa.

Bestekoak

Peoiaren lanari dagokionez, uste dute ezinbestekoa dela, pertsona hori
beharrezkoa baita sastrakak garbitzeko, igeltserotza- eta pintura-lanak
egiteko.

Orokorra

Auzolanei dagokienez, 7 kontzejutan egiten dira, eta auzoaren erdia baino
apur bat gehiago joaten da horietara.

Gizarte-zentroaren kudeaketari dagokionez, esan dute ez dutela arazorik.
Dituzten aseguruak buruz galdu dituzte, eta, oro har, haien berri dutela
esan dute.

Udal Jaiari buruz duten iritziaz ere galdu dituzte, eta bat dator jaiari berriro
ekitearen alde

Azkenik, Landa Garapeneko Elkarteari (ADR) dagokionez, Batzarrek
badakite zer zerbitzu ematen dituzten, baina Batzarren erdiak baino ez
dira joaten bileretara.

ERAIKIN OSAGARRIAK LEGEZTATZEA ETA LURZATIAK MANTENTZEA

Luzkando aldizkariak behin baino gehiagotan errepikatu du, hainbat artikulua argitaratuz, udalerrian dauden eraikin osagarriak erregularizatzeko beharra, Udalaren erantzukizuna eta betebeharra baita horiek antolatzea.

Udala, 2013az geroztik, ordutik indarrean dagoen araudia betetzen ez duten udalerriko eraikinen zerrenda egiten ari da. Egia da eraikin horietako asko ezjakintasunetik eta asmo txarrik gabe eraiki direla, baina Udalak bere araudia betetzen dela zaindu behar du, bestela, desberdintasunak, haserreak eta gizarte-tentsioa eragiten ditu udalerriko bizilagunen artean.

Gure asmoa ez da inoren aurka modu oldarkorrean jardutea; horregatik, hasteko, araudi hori zertan datzan jakinaraziko dugu, eta haren aplikazioari bidezko ikuspegi ekitatiboa ematen saiatuko gara:

1. Artikulu honetan eraikin osagarrien adibideak eta bete beharreko baldintzen laburpena ematen dizkizuegu.
2. Uda ostean, bandoa argitaratuko da, eta borondatezko 2 hilabeteko epea emango da lizentziarik eta baimenik ez duten eraikin osagarriak legeztatzeke gonbita egiteko.
3. Epe hori igarotakoan, oraindik eraikin lagungarriak legeztatu gabe badago, eta ezjakintasunaren ondorio dela ulertzen bada, udala harremanetan jarriko da jabeekin.
4. Eraikin horien hirigintza-legezketasuna beren borondatez berrezartzen hasi ez badira, Udala hirigintza-legezketasuna lehengoratzeko espedienteak jakinarazten eta abiarazten hasiko da.

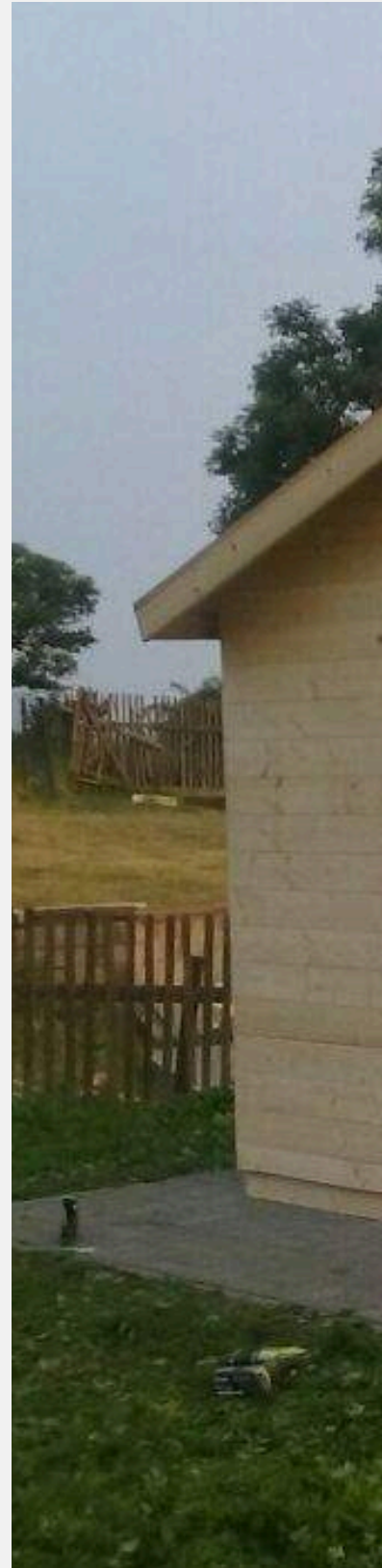
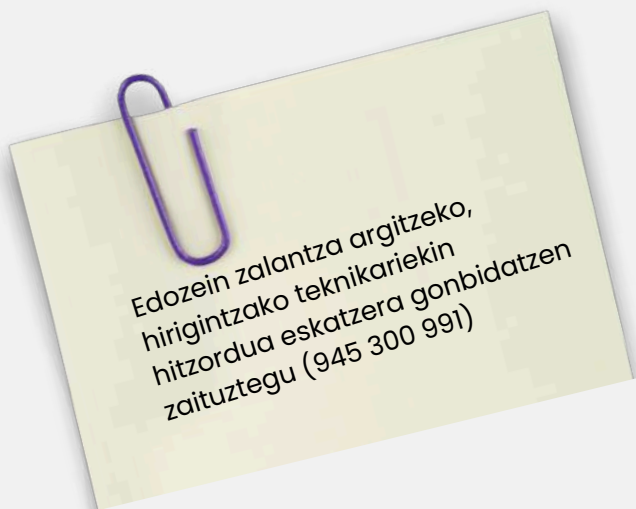
Udalerriko Hiri Antolamenduko Plan Orokorraren (HAPO) prestaketan murgilduta daudenez, auzotarren eraikin osagarriei buruzko kontsultak egiten ari dira, eta Udalak, horren berri izan ondoren, esku hartu behar du.

Informazioa:

Hiri-lurzoruko lurzatietan, eraikin nagusiaren erabilera osagarriak hartuko dituzten eraikin osagarriak eraiki ahal izango dira, hala nola garajeak, lanabes edo erreminten etxolak, egurtegiak, arkupeak, pergolak, negutegiak, etab.

Besteak beste, honako baldintza hauek bete beharko dituzte:

- Eraikin osagarri bakarra onartuko da lurzati desberdin bakoitzeko.
- 10 m²-ko azalera arte, obra txikitat hartuko da eta ez da proiektu teknikorik behar.
- Beheko solairuan bakarrik izango da, eta gailurrera 3,00 m-ko garaiera izango du gehienez.
- Mugekiko gutxieneko tarte 3,00 m-koa izango da, eta tarte txikiagoa onartuko da, baita alboko eta atzeko mugei atxikita egotea ere, ukitutako jabe mugakidearen berariazko eta idatzizko baimena dagoenean bakarrik.
- Ezingo du instalaziorik eduki.
- Erabilitako materialak eraikin nagusiko materialen antzekoak izango dira.
- Ataripeak bizitegi-erabilerakoak direnez, arkitekto batek idatzitako proiektu tekniko bat aurkeztu behar da.
- Berotegietan, 20 m²-ko gehieneko azalera onartuko da.
- Landa-lurzoruko lurzatietan ezin da eraikin osagarriak eraiki.

HONDAKINEN KUDEAKETA

Iruraiz-Gaunako Udalak, Lautadako Kuadrilla osatzen duten beste 7 udalerriekin batera, erronka handienetako bati egin behar dio aurre: sortzen ditugun hondakinak modu eraginkorragoan, eraginkorragoan eta helburu ekologikoekin bat etorri kudeatzea.

Iruraiz-Gaunako hondakinei buruzko datu batzuk emango dizkizuegu.

Gure hondakinek planetan ahalik eta aztarna gutxien utz dezaten, gure zaborra (papera eta kartoia, beira, ontziak, organikoa eta gainerakoak) zatitan bereizi behar dugu, ahalik eta gehien birziklatu ahal izateko.

2022an, gure udalerriak hondakinen bilketa bereizia (selektiboa) bolumen osoaren %39a baino ez zuten lortzen. Horrek esan nahi du gure zaborraren % 61a zuzenean HONDARREN edukiontzira (grisa) doala.

Araudia eta legeak

Arau-esparru desberdinek zifra horiek iraultzera behartzen gaituzte, eta ez dago soberan esatea berandu gabiltzala hori lortzen lagunduko diguten neurriak ezartzen.

Europako araudiak dioenez, 2023rako derrigor ezarri behar genuen biohondakinen gaikako bilketa, eta 2025erako udal-hondakinen birziklapena % 55 izan behar da (ontziak % 65).

Bestalde, Estatuko 7/2022 Legeak eta, aldi berean, Araba Planak, besteak beste, eskatzen digute hondakin organikoen bilketa bereizia 2023rako ezartzea eta gaikako bilketa gutxienez % 65ekoa izatea (% 39 inguruan genbiltzala esan dugu).

Edukiontziak jartzeko azterlana

Legegintza-eskakizun horietara iristeko, iaz Kuadrillak edukiontziak jartzeko azterlan bat agindu zuen, zer puntutan gauden eta helburuak nola lor ditzakegun jakiteko.

Azterketa horretatik ateratzen denez, beste ondorio batzuen artean, herrietako bilketa-guneak murriztu behar ditugu, biztanle-kopurua eta bilketa-gunerainoko distantzia kontuan hartuta.

Halaber, bilketa-puntu bakoitzak (uhartea) zatiki guztiak izan behar dituela argitu du (papera eta kartoia, beira, ontziak, organikoa eta gainerakoak).

Azterlanak erakunde bakoitzarentzako proposamen bat jasotzen du, eta Udala neurri egokienak hartzen saiatzen ari da, herri bakoitzak biztanleriari eta hedaturari dagokienez dituen azterketa eta ezaugarri bereziak kontuan hartuta.

Legea..... "kutsatzen duenak ordaindu egiten du". Zaborren tasa

7/2022 Legeak hondakinen kudeaketaren kostu osoa sortzen duenari jasanaraztera behartzen gaitu, hau da, sortzen duen hondakinaren bilketa, garraioa, tratamendua, mantentzea eta abar ordaindu behar du bakoitzak, eta gai hori 2023an bete behar zela aipatzen du. Berandu gabilta horretan ere, gaur egun Udalak gure hondakinen kudeaketaren kostuaren % 50 baino ez duelako jasanarazten, kontuan hartu gabe aurten Gardelegitik eta birziklatze-plantatik jasanaraziko diguten hondakinetatik orain arte kobratzen ez ziguten Kanon bat gehitzen zaiola zenbateko horri.

MARROI edukiontzi berria. Organikoa

Zatiki organikoari dagokionez, Udalak etxebizitza bakoitzak doan eskaintzen dizuegun konpostontzi propioa izatera animatzen zaituztegu (945 300 991 Udalean eskatuta), eraginkorrena hondakina jatorrizko lekuan kudeatzea baita. Hala ere, aldaketa-prozesu hori errazteko, eta behar dutenez, herriei beste edukiontzi bat ematea erabaki da, materia organikoarena (MARROIA).

Prozesu hori pixkanaka egin behar dela onartuta, bilerak deituko dira, eta prozesu osoa azaltzeko hitzaldiak egingo dituzte langile teknikoek, zuen zalantzak argitu ahal izateko, eta, gainera, kexak eta iradokizunak jasoko dira.

Gure esku dago, gure hondakinak bereizteko, birziklatzeko eta jatorrizko lekuan konpostatzeko funtsezko praktika gauzatu behar dugu, onura ukigarriak eta iraunkorrak emateko baliabideen kontserbazioari, kutsaduraren murrizketari eta, horrela, ingurumenaren kontserbazioa, eraginkortasun ekonomikoa eta gizarte-ongizatea sustatzeari dagokienez.

HAPO

Hiri Antolamendurako Plan Orokorraren

iri Antolamendurako Plan Orokorraren (HAPO) garapenak aurrera jarraitzen du gure udalerrian. Informazioa biltzeko fasea amaituta, maiatzean, Murua Arquitectos enpresak, Hirigintza Plana garatzeko ardura duenak, Iruraiz-Gaunarako egindako proposamena aurkeztu zion osoko bilkurari, eta Arabako Lurralde Historikoaren Aldizkari Ofizialean argitaratu zen. Maiatzaren amaieran Administrazio Batzarrei aurkeztu zitzaizkien, eta ekainean hiru jardunaldi deitu ziren udalerriko bizilagunei azaltzeko.

HAPOren AURRERAPENA izeneko dokumentu hori egoitza elektronikoaren bidez eta WhatsApp bidez bidali zen Batzarretara, eta zegozkion planoak Batzorde bakoitzera bidali ziren inprimatuta. Udalaren webgunean duzue eskuragarri.

Halaber, hitzordu partikularren 3 jardunaldi antolatu ziren, interesa zuen bizilagunak zalantzak argitu eta gaia Luis Murua arkitekto arduradunarekin aztertzeko.

Argitaratu ondoren, HAPOri iradokizunak jasotzeko epea ireki zen udaletxean, eta uztailaren 10ean amaituko zen.

Ondoren, Foru Aldundiko Ingurumen eta Errepide Sailei eta Eusko Jaurlaritzako URari txanda emango zaie, dokumentua berrikus dezaten.

Hurrengo fasea datorren urtean garatzea aurreikusten da. Enpresak plana osatzen duen dokumentazio guztia aurkeztuko digu, eta hasierako onarpena eman ondoren, alegazioak egiteko epea irekiko da behin betiko onarpena eman aurretik.

BERDINTASUNA

IRURAIZ-GAUNAKo Emakumeen Memoria Artearen bidez

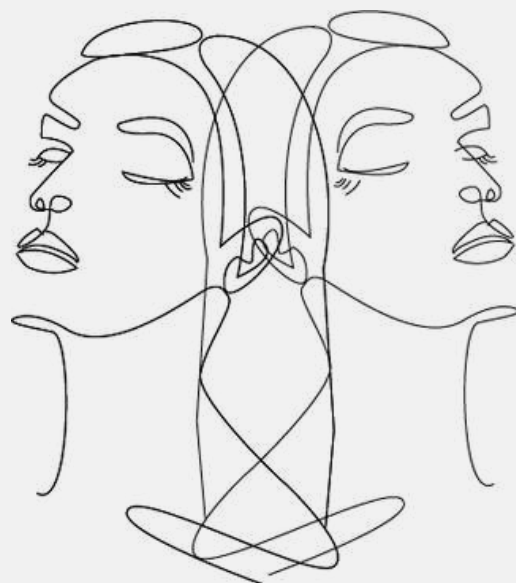

Aurten Udalak Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako proiektu berri bat hasiko du gure udalerrian: "Iruraiz-Gaunako emakumeen memoria artearen bidez" izenburuarekin. Isabel Mellén arte historialari eta filosofo arabarra arduratuko da proiektu hau gauzatzeaz.

Dakigunez, Iruraiz-Gaunako udalerriak garrantzi handiko ondare artistikoa du: ermitak, erretaulak edo kontzejuetako elizak, bereziki Alaitza eta Gazeoko elizak, baita garbitegi batzuk ere, ia emakumeentzat bakarrik diren gunek. Ondare hori zaintzea, ezagutzea eta beste ikuspegi bat ematea garrantzitsua da historiatik oinordetzan jaso ditugun leku horien bertsioei dagokienez; oro har, gizonen historian oinarritutako historia da, eta, gaur dakigunez, emakumeak ikusezin bihurtu ditu.

Proiektu honen helburuak honako hauek dira: Iruraiz-Gauna udalerriko emakumeen memoria historikoa berreskuratzea; Egungo emakumeak iraganekoekin lotzea, ondarearen bidez genealogia bat sortuz; Iruraiz-Gaunako biztanleen ondare-nortasuna sustatzea. Hori guztia gure historiaren ikuspegi osatuagoa emateko, gizonen aztarnak ez ezik, emakumeenak ere sartuz.

Espero dugu proiektu berri hau zuen gustukoa izatea eta guztion artean gure historiaren ezagutza aberastu ahal izatea, Iruraiz-Gaunako emakumeak ere gure historian sartuz.

BIDAIA SOZIALA

Maiatzaren 23an, udalerriko bizilagunok 3 paraje polit ezagutzeko aukera izan genuen Burgosen.

Multzo Historiko Artistiko izendatutako Santa Gadea del Cid herria bisitatu genuen. Harresiz inguratutako esparru bat da, eta antzinako gotorleku baten aztarnak zaintzen dute. Erdi Aroko iraganaren funtsa gordetzen du herriak. Kaleen jatorrizko trazadurak eta ondo kontserbatutako Erdi Aroko etxeek, ehuntzeko adreiluz betetako egitura bereizgarriekin, iragan historiko trinko bat gogorarazten dute, non bere judutasun garrantzitsuaren oroimena nabarmentzen den.

Ibilbideak Arantzako Andre Mariaren monasterioa bisitatzera eraman gintuen, XIV. mendean sortutako monasterio-multzoa eta mendeetan zehar erlijio- eta kulturagune garrantzitsua.

Monasterio honek hainbat estilo arkitektoniko konbinatzen ditu, batez ere gotikoa eta errenazentista, denboran zehar izan dituen eraikuntza eta berrikuntza etapa desberdinengatik.

Monasterioak hainbat funtzio bete ditu bere historian zehar, erretiro-leku espirituala eta ikastetxea izatea barne. Abandonu- eta zaharberritze-aldiak igaro ditu, eta gaur egun oraindik ere interesgune izaten jarraitzen du, bai erromesentzat, bai turistentzat, eta batez ere ezkontzak egiteko erabiltzen da.

Eguneko azken geldialdiak, monasterioan bazkaldu ondoren, San Frantziskoko graneroaren finkara eraman gintuen, San Frantzisko eta San Bartolome de Santa Gadea del Cid komentu zaharraren hondarretan dagoena. Gaur egun, Burgos, Araba eta Errioxako elkarguneetako balio paregabeko lurraldean izpilikua lantzeko eta eraldatzeko proiektu ilusionagarri baten egoitza da.

Komentua Frantziskotar Behatzaileen Ordenak sortu zuen 1458an, biltzeko etxe gisa, eta 1835era arte luzatu zuen bere misioa. 1879an Elorri Saltzaile Santua Kongregazioak erosi zuenetik gaur arte nekazaritza-aprobetxamendua izan du.

Egungo proiektuak komentuaren ondarea eta oroitzapena babestu nahi ditu, Lavanda landatzearen eta eraldatzearen aldeko apustuaren inguruan garapen-aukera berriak sortuz. Izan ere, erromatarren garaitik, lehen mailako produktuaren alternatiba da.

Bingoa

BINGOa ere protagonista izaten ari da hilabete hauetan. Adin guztietako gero eta pertsona gehiago animatzen dira tarte dibertigarri bat pasatzera eta, bertan, jolasteaz eta askariaz gain, Bingo Geralekua ospatzen den herriko anfitrioiak beren ondarearen zati bat ezagutzera ematen dute. Hala egin zuten berez Erentxunen, Kontzejuko etxea eta Geltoki Zaharra zaharberrituta, eta Ezkerkotxan ere Juanjo Lekuona izan genuen, Ezkerkotxako San Roman elizako harrizko erretaularen berezitasunak azaldu zizkiguna.

Kirola

Maiatzean Aziluko Lanturri gizarte zentroan kirol ate irekien bi jardunaldiez gozatzeko aukera izan genuen. Udalak jarduera hori bultzatu zuen udalerrian kirol-jarduerak egiteko interesa dagoen ala ez egiaztatzeko, eta proposamen gehienek onarpen ona izan zuten; beraz, proposamen horietako batzuk datorren ikasturteari begira eskaini nahi dira.

Ongizate Jaialdia

Ekainaren 21ean, LAUKALMA profesional taldeak Ongizatearen jaialdi batez gozatzeko aukera eman zigun. Jaialdi horretan emozioen eta osteopatiaren garrantzia nabarmendu zen, arnasketa praktikatu zen estresa kontrolatzeko eta burua eta aurpegia lasaitzeko automasajea egiten erakutsi ziguten.

EGINDAKO JARDUERAK

Hilabete hauek jardueraz beteta egon dira gure udalerrian.

Hitzaldiak

Hitzaldi pare bat izan ditugu, otsailean Ezkerekotxan **emakumeentzako elikadurari** buruz menopausia eta aldaketa hormonalak kontuan hartuz izan genuen; eta martxoan Gaunan historia egin duten emakumeei buruz, **"Emakumeak gorputzean eta ariman"**. Era berean, apirilean hitzaldi bat eman genuen **musher-i buruz, lera gidarien diziplina gutxituari buruz**. Bertan, haien modalitateak, materialak eta tiratzen duten txakurren ezaugarriak ezagutu ahal izan genituen.

Digitalizazioaren arloan, otsailean, **ziurtagiri digitalei buruzko jardunaldi** bat izan genuen, eta ziurtagiri digital pertsonala bertatik bertara ateratzeko aukera izan genuen, mugitu beharrik gabe.

Lautadako ADRk Eduardo Céspedes ezagutzeko aukera eman zigun. Hark **langile autonomoen Erregimen Berezirako kotizazio-sistema berria** eta Gizarte Segurantzaren egoitza elektronikoari buruzko xehetasunak azaldu zituen.

Tailerrak

Tailerretarako lekua ere egon da. **EcoPrinteko** 3 tailer egin dira Trokonizen, Gazeon eta Alaitzan, non landareen pigmentu naturalak zuntz naturaletara transferituz estanzazio botaniko bakarrak eta naturalak lortzen ziren. Maiatzean, Gereñun, **familiako botikin natural** bat egiten ikasteko tailerra ere eman zen.

Ikastaroa

Udalak euskara ikastaroa jarri zuen abian apirilean. Ostegunero, 17:30etatik 19:30etara, 9 pertsona etortzen ziren 0 mailatik hizkuntzaren inguruko ezagutza txikiak ikastera. Arrakasta ikusita, eta ikasle batzuen eskariz, irailetik aurrera ikastaroarekin jarraitzeko aukera dago.

EUSKARA herrietan

Maiatzean, Erentxunen, patinen gaineko goiz batez gozatzeko aukera izan genuen herriko frontoian, MUSKERRAK Hockey Klubaren eskutik. Adin guztientzako jolasak izan ziren eta Erentxun herriak hamaiketako ederra eskaini zigon. Eskerrik asko Erentxun!

Korrika

Joan den martxoaren 19an, Udalak Korrikaren 1123 kilometroa korrika egin zuen, Euskararekiko konpromiso kultural eta soziala erakutsiz. Oso positibotzat jotzen dugu Korrikak Euskararen zainketan izaten duen eragina, eragin sinbolikoa baitu, eta horrek bultzatu egiten baitu komunitatea euskara biziberritzeko borrokan jarraitzera.

Udalerriko jaia

5 urteren ondoren Iruraiz-Gaunako udal jaia berreskuratu dugu.

Jai hau berreskuratzea ezinbestekoa da gure udalerraren esentzia bizirik mantentzeko eta gure 11 herrietako bizilagunek topo egin dezaten. Gainera, gure komunitatearen hobekuntzan eta garapenean gehiago inplikatzeko motibatzen gaitu; beraz, horrek denboran zehar iraungo duela ziurtatu behar dugu.

Ekainaren 22an, larunbata, San Joan (herriko zaindaria) egunetik gertu, Ezkerekotxa Iruraiz-Gaunako bizilagun guztien anfitrioiak izan zen, eta gogotik lan egin zuten egun entretenigarri batez gozatzeko aukera izan genezan.

Txupinazoak eta pregoiak jo zutenean, hainbat jarduera hasi ziren.

Juanjo Lecuonak Meza bat ospatu eban, gure udalerrari balioa emanez eta orainaldian kokatuz, gure paradisu txikia, Iruraiz-Gauna, babesteko eginbeharra nabarmenduz.

Eman ondoren, Juanjori egokitu zitaion, Mercedes Sagastirekin batera, Ezkerekotxako gizon eta emakume zaharrenei omenaldia jasotzea (une hunkigarria, non eskerrak eman baitzitzaizkien egindako lanagatik, laguntzagatik eta ondareagatik).

Lobo & Carminek dantzaldia falta ez zen vermouh bat girotu zigun puzgarriekin batera eta bitartean, Zuzenak Kirol Klubak aukera eman zigun ezinduentzako kirol diziplinak nola garatzen diren ezagutzeko eta probatzeko.

Bazkariaren ondoren mus eta briska txapelketak hasi ziren eta arratsalde erdian herri kirolek plaza hartu zuten Badaiotz taldearen eskutik.

Ondoren, tortilla-lehiaketa egin zen, non herri anfitrioiak 5 izarreko produktuen saskia irabazi zuten. Gazeo herria geratu zen bigarren, Alaitza hirugarren eta Arrieta atzetik lehenak. Lau batzar hauen lana ezinbestekoa izan zen askariaz denok disfrutatzeke.

Eskerrik asko!

Egunari amaiera emateko, Trans Cabaret ikuskizun arrakastatsuz gozatzeko aukera izan genuen, Polaka & Companyren eskutik eta oraindik hezurdura mugitzeko energia zutenentzat DJ bat izan zuten.

Garrantzitsua da esatea jaia datorren urterako ziurtatuta daukagula Gauna herriaren eskutik.

Azkenik, lerro hauek aprobetxatu nahi ditugu ere Ezkerekotxako herriari bihotzez eskerrak emateko bikaineko jaia lortzeko egindako ahalegin handiagatik.

Eskerrik asko Ezkerekotxa!.

GIZARTE, KULTURA ETA⁴ KIROL ELKARTEA

Udalaren helburuetako bat herriko jendea eta herriak konektatu ahal izatea da, eta Iruraiz-Gaunari bizia emateko gogoia zuten pertsonak bilduko zituen proiektu bat bultzatzeko beharra sumatzen genuen.

Gure udalerrria oso gertu dago Dulantzi eta Agurain bezalako herri handietatik eta kultur, kirol eta beste hainbat zerbitzu eta eskaintza bertan ditugu, beraz, ez da zaila bertara joatea aisialdi bila. Hau dela eta, batzuetan zaila izaten da gure udalerrian jarduerak eta ekimenak bultzatzeko beharra ikustea, baina oso garrantzitsua iruditzen zaigu auzokideen arteko interakzioa sustatzea eta, horrela, komunitate- eta kide-tza-sentimendua indartzea.

Posible ikusten genuen talde eragile bat biltzea, esparru instituzionaletik kanpo, hainbat jarduera abian jar zitzan, eta, ideia horrek aurrera egingo ote zuen egiaztatzeko bilera bat deitu genuen Azilun ekainaren 11rako. Deialdia ezin hobeto joan zen, egun horretan gure 11 herrietako 6etako (Alaitza, Arrieta, Azilu, Gauna, Gazeo eta Gereñu) 12 pertsona bildu ginen, udalerrri aktibo eta kohesionatu bat lortzeko lan egiteko prest.

Gizarte, kultura eta kirol elkarte bat sortzea erabaki zen LANTURRI izenarekin, izan ere, Udalaren Zentro Soziokulturalak bere egoitza hartuko du, eta kultura, kirol, gizarte, berdintasun, ingurumen, hizkuntza eta ondare arloetan jarduerak garatzea erabaki zen.

Bilera egin eta egun batzuetara, proiektu honetan parte hartzeko interesa agertu zuten pertsona gehiago egon ziren, eta guztioi parte hartzera animatzen zaituztegu. Elkartearekin harremanetan jar zaitzekete lanturrielkartea@gmail.com helbide elektronikoan.

Udala elkartearekin batera joango da lehen urrats hauetan laguntzeko, eta proposamenak badituzue, email bidez ere egin ditzakezue.

Animatu!